

Gemma Ruiz Palà

«Batallo amb les paraules i les frases fins que penso que hi ha aquell dring»

La periodista i escriptora Gemma Ruiz Palà (Sabadell, 1975) s'endinsa en les converses, els secrets i els drames que giren al voltant del saló de manicura de la Wenling, una immigrant xinesa que pateix els embats del classisme, el racisme i el sexisme. Després de l'èxit d'Argelagues, l'autora s'endinsa a 'Ca la Wenling' (Ed. Proa) per lluitar contra els prejudicis i acostar-nos a històries d'èxodes, patriarcats i molta manicura.

Un local de manicura, era l'espai ideal per a crear històries de dones?

—No és que ho tingués pensat. Però, per què no un cor de novel·la en un espai feminitzat —per tant, d'aquells que la ficció no ha convertit mai en espai protagonista i, quan ha aparegut, sempre ho ha fet denostadament o d'una manera ridiculitzadora. M'anava molt bé per creuar històries i reflectir la mirada classista, racista i també sexista que tenim cap a persones que van creuar mig món per fer-se un lloc entre nosaltres, per ser els nostres veïns.

—**L'ou o la gallina? Què va ser primer: el local de manicura o les històries de la immigració xinesa?**

—El primer va ser un document on abocava coses que anava escrivint, coses que anava espigolant del meu dia a dia fora de la bombolla, com dic jo. És a dir, fora dels espais culturals, fora del meu àmbit socioeconòmic: metro, bars, cafeteries, locals de manicures, llocs que et permeten un contacte amb gent molt més diversa del que tu acabes relacionant-te en el teu dia a dia. Cada cop veia més clar que en aquests espais de manicura conflueixen històries de dones que m'interessava explicar i històries de no-

Ca la Wenling
GEMMA RUIZ PALÀ

Proa
Barcelona, 2020
330 pàgines

altres respecte a la gent que va venir de molt lluny.

—**Al primer capítol parla sobre tot de la construcció de la feminitat: quina importància tenen el maquillatge, la manicura o els talons? Això li serveix d'excusa per entrar a la sala de manicura?**

—Sí, sempre s'ha frivolitjat sobre aquestes coses, però jo hi entrava per coses que són greus i importants: com ens presentem al món i com sempre tenim la mirada del judici a sobre. Sempre serem jutjades, tant és si som rosses, morenes o pèl-roges, tinguem el cabell curt, llarg o siguem caixeres de súper o la Cancellera Merkel. Tot això és importantíssim, a pesar que en frivolitzi tothom. Fins i tot la ficció. Aquells primers plànols d'uns talons... Què

significa portar talons? Un dia ho parlàvem amb les companyes: Quantes vegades no hem dit la frase 'És que jo no sé caminar amb talons'? Com si se n'hagués d'aprendre! Aprendre a caminar amb talons és desaprendre a caminar com ens han creat biològicament! Per això, volia entrar a tractar una cosa gens frívola: per què carai hem assumit i encara hem d'assumir tota una sèrie de coses que són entrebancs per a la vida?

ACN

—Treballa molt per aconseguir un estil que reproduïx sobretot l'oralitat, les converses de perruqueria, amb el diàleg integrat als mateixos paràgrafs, amb oracions juxtaposades per comes...

—És la meua manera d'intentar que dringui bé. No hi ha un traçat molt premeditat: ara faré aquesta barreja de registres. Jo sempre faig aquest gest [fa veure que pasta]: com si fes pa. Batallo molt amb les paraules i les frases fins que penso que hi ha aquell ritme, aquell dring que a mi em sona bé. Fins que no trobo la construcció perfecta no paro.

—Fa servir un català molt autèntic i molt urbà. Quin registre buscava?

—Volia trobar les màximes possibilitats a la llengua, sempre mantenint la versemblança dels personatges. Aquí he pogut treure el ventre de pena i he pogut fer servir lèxic contemporani, que a *Argelagues* no vaig poder utilitzar. Anglicismes, paraules contemporànies, frases fetes que m'agraden... perquè a mi m'han

construït la manera de mirar i de parlar. La llengua em motiva molt. No m'hi posaria en una activitat, que finalment acaba sent bastant sacrificada, si no sentís aquest honor per la llengua i aquesta necessitat de contribuir a fer-la circular i evitar que certes coses no es morin.

—També hi ha molt castellà intercalat, perquè alguns personatges, d'origen xinès, no parlen català. Va valorar altres opcions, com escriure-ho en català i en cursiva per indicar que parlen castellà?

—Ho vaig pensar, però és la nostra realitat. De què serveix voler amagar-ho? Ens ha de fer pensar el fet que la gent que ve de fora continua pensant que aquí parlem en castellà. Segurament perquè tots acabem parlant-los en castellà. I vaig decidir que havia de ser realista. És una problemàtica intrínseca de qui no té estat, oi? S'havia de reflectir també. I sobretot era important quin tipus de castellà parlaven ells. M'hi vaig escarrassar molt. Que es veiés clara la precarie-

tat de recursos dels quals disposen per tal d'aprendre la llengua d'acollida, però que ensenyés tota la dignitat de creuar un món, un sistema de pensament i tot i així que la comunicació existeixi. I sense ni un bri d'escarni.

—Vostè és periodista. Es va plantejar en cap moment escriure-ho com un reportatge?

—No. M'agrada molt batallar amb la llengua i les paraules. La llibertat que et dona ficcionar i agafar un episodi històric i fabular-lo —encara que sigui a partir de l'estudi—, això és una part del treball de llengua que no fas en periodisme i que m'agrada moltíssim.

—El coronavirus ha espantat molts clients de comerços xinesos.

—Una cosa que no sé si ha passat en comerços d'italians. Diria que no. Fixeu-vos a qui apliquem aquesta ultra-precaució paranoica i a qui no. Això què vol dir? Que som uns racistes.

@alexmillianbeser